

УДК 378.3:811.246

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.141877>

*Галина Задільська, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри порівняльної педагогіки та методики викладання іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ГОВОРІННЯ У СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗВО

У статті розглядається питання, що стосується загальної характеристики іншомовної компетентності говоріння, цілей її формування у майбутніх вчителів іноземних мов. Вказується на необхідність вдосконалення комунікативних вмінь та навичок з англійської мови студентів-філологів ЗВО. Обґрунтовано ефективність і доцільність практичного застосування сучасних методів навчання на заняттях з іноземної мови. Доведено, що сучасні педагогічні технології навчання іноземної мови сприяють розвитку усного мовлення та творчих здібностей студентів.

Ключові слова: сучасні педагогічні технології; сучасні методи навчання; сучасні методи навчання; формування англомовної компетенції говоріння; студенти мовних спеціальностей ЗВО, комунікативно-орієнтовані методи; ігрові методи.

Літ. 10.

*Halyna Zadilska, Ph.D.(Philology), Associate Professor of Comparative Pedagogics and
Methodology of Foreign Languages Teaching Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES OF ENGLISH SPEAKING COMPETENCE FORMATION OF UNIVERSITY STUDENTS OF LINGUISTIC DEPARTMENTS

The article deals with the problem of English speaking competence formation of university students of linguistic departments. The general characteristics of competence in English speaking are given and the aims of its formation are defined. The efficiency and necessity of modern educational approaches usage at the foreign language classes are substantiated. New methodological approaches in the development of communicative competence have been described and the possibilities of their usage in the current conditions of the educational process have been analyzed, as well as various worthwhile aspects which should be included in the process of developing foreign language communicative competences among university students of linguistic departments have been considered. The effective technologies of teaching communicative competences in the practical usage have been considered and two of them – Webquest and Case Study methods have been described. The attention has been paid to the forming of the English speaking competence as the achievement of the certain level of the formed skill and the readiness to put into practice foreign communication. The special attention has been paid to the modern methodological approaches to the foreign languages teaching by imitating interactive pedagogical technologies mainly communicative directed and role-played methods. It has been indicated on the communicative competence as the ability to create speech through the realization of the phonological, lexico-grammatical, social and cultural knowledge experience skills according to different tasks and communicative situations. The article proves that modern pedagogical technologies promote the development of the students' communicative skills and creativity.

Keywords: modern pedagogical technologies; modern educational approaches; communicative educational methods; educational games; English speaking competence formation; university students of linguistic departments.

Постановка проблеми. Головною метою навчання англійської мови студентів-філологів у ЗВО на сучасному етапі є створення умов для вільної комунікації та особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного студента. За таких умов студент не просто знавець мови, а умілий користувач в реальному спілкуванні, власне практик у володінні мовою. Для цього з традиційної рутини викладачеві необхідно переходити на нові методи і технології досягнення комунікативної компетентності і підвищувати вимоги до якості іншомовної підготовки кожного

студента-філолога. Таким чином, питання про новітні шляхи формування англомовної компетенції говоріння студентів мовних спеціальностей ЗВО є надзвичайно актуальним.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Формування компетенції в іншомовному говорінні завжди було одним з найскладніших завдань методики викладання іноземних мов. Вітчизняні та зарубіжні методисти, зокрема Г.Е. Борецька, О.П. Дацків, Я.О. Дьячкова, В.Л. Скалкін, А. Maley, А. Duff, використовували різні підходи до навчання іншомовного говоріння [2; 3; 4; 7; 10].

Динаміка розвитку сучасних наукових

досягнень висуває вимоги до використання викладачем нових освітніх технологій, що вимагають залучення глобальної мережі, надаючи потужні й універсальні способи одержання, опрацювання, зберігання, передавання та подання різноманітної інформації. З масовим використанням Інтернет-технологій відкрилися нові перспективи її впровадження у практику, зокрема для формування англomовної компетенції говоріння студентів мовних спеціальностей ЗВО.

Метою статті є розкриття переваг застосування сучасних педагогічних технологій з регулярним використанням у ній Інтернет-пошуку у процесі формування англomовної комунікативної компетенції в говорінні студентів мовних спеціальностей ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Говоріння – це надзвичайно складне явище. По-перше, воно виконує в житті людини функцію засобу спілкування. Розуміння того, як це відбувається, перш за все необхідне викладачу для успішного викладання. По-друге, говоріння – це діяльність, точніше, один з видів людської діяльності. По-третє, важливо пам'ятати, що в результаті говоріння виникає його продукт – висловлювання. І як діяльність (процес), і як продукт говоріння володіє певними ознаками (характеристиками, параметрами), які є орієнтиром в навчанні, оскільки вони підказують, які умови потрібно створити для розвитку говоріння, а також є критеріями оцінки результатів навчання [2].

Формування англomовної компетенції у говорінні – це досягнення певного рівня сформованості здібності та готовності здійснювати іншомовну комунікацію. Своєю чергою комунікативна компетенція – це здатність створювати мовленнєву діяльність через реалізацію комунікативної, мовленнєвої поведінки на основі фонологічних, лексико-граматичних, соціологічних і країнознавчих знань та навичок відповідно до різноманітних завдань і ситуацій спілкування.

Особливий інтерес серед сучасних методологічних підходів до навчання іноземних мов викликають імітаційні інтерактивні педагогічні технології, серед яких розрізняють комунікативно-спрямовані та ігрові методи [1].

Для комунікативних педагогічних технологій характерним є наявність діалогу, обговорення, дискусії, зіткнення ідей, обмін враженнями та думками. Метою комунікативно-орієнтованих методів є навчити студентів комунікації у процесі самого спілкування, що дає їм змогу реалізувати свої знання, уміння, навички для розв'язання конкретних комунікативних завдань у реальних

життєвих ситуаціях. За допомогою комунікативного методу відбувається одночасний розвиток основних мовленнєвих навичок та умінь у процесі живого, невимушеного спілкування [6].

Ігрові методи надають відчуття реальності навчальної гри, що, своєю чергою, підвищує серйозність запропонованої ситуації та мовленнєву активність студентів під час обміну думками та поглядами у контексті обговорення та вирішення певної проблеми. З метою активного засвоєння знань необхідно перетворити заучування матеріалу на захопливу гру [8].

У практичній діяльності ефективними технологіями навчання говоріння вважаємо активні методи: проблемно-діяльнісне навчання (Webquest), навчання у співпраці, контекстне навчання, метод проектних технологій, ігрові технології, технологія вивчення окремих професійних ситуацій (Case Study), тощо.

Розглянемо детальніше окремі технології, які ми використовуємо для формування у майбутніх учителів англійської мови компетенції у говорінні. Так, аналіз конкретних ситуацій (**Case-Study**) – ефективний **метод** активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Ця технологія виникла у середині ХХ століття та набуває все більшої популярності при навчанні іноземної мови та підготовки студентів-філологів. Так, студентам видається набір навчальних матеріалів, укладених в папку (кейс) та пропонується їм ознайомитися з поданими матеріалами, у результаті знайомства необхідно осмислити зміст і суть проблеми, як правило, що не має однозначного розв'язання, і запропонувати своє розв'язання цієї проблеми з використанням наявних професійних знань і вмінь. Познайомившись із змістом кейсу, студентам пропонується висловити свою думку спочатку у формі монологічного висловлювання, а потім прийняти участь в обговоренні (діалогічна форма спілкування), під час якого повинно бути знайдений оптимальний розв'язок запропонованої ситуації [9, 170].

Вищезазначений метод характеризується такими ознаками: наявність конкретної ситуації; розробка групової (у підгрупах або індивідуально) варіантів розв'язання ситуацій); публічний захист розроблених варіантів розв'язання ситуацій; підведення підсумків та оцінка результатів заняття.

Практика ж використання такої технології на заняттях з англійської мови, як свідчить наявний досвід, забезпечує різноманітність форм взаємодії між його учасниками, оскільки сутнісною характеристикою цієї технології є орієнтація на міжособистісне спілкування і вплив на

психологічну та соціальну структуру особистості.

Формування умінь говоріння з використанням методу Case Study варто розпочинати із нескладних ситуацій невеликого обсягу, цікавих для всієї групи студентів. Адже мета такого виду діяльності – розвиток умінь роботи в колективі за допомогою спільного обговорення ситуації кейсу. Тематика ситуації дає можливість для кожного студента висловити свою думку і взяти участь у виробленні спільного рішення, яке буде винесено на обговорення.

Організація проблемного навчання, спрямованого на пошук колективного розв’язання і його подальше обговорення та захист під час дискусії, сприяє розвитку мовленнєво-мисленнєвих процесів та їх реалізації у мовленнєвому спілкуванні учасників занять у рамках ділової гри.

Навчання говоріння з використанням методу Case-Study вимагає від студента володінням низкою сформованих професійно-комунікативних умінь. До них відносяться:

- 1) вміння сприймати й оцінювати інформацію, що надходить у вербальній і невербальній формі;
- 2) вміння проводити діагностику й аналіз проблеми;
- 3) вміння формулювати й логічно будувати висловлювання із дотриманням норм мови;
- 4) вміння брати участь у дискусії;
- 5) вміння брати участь у прийнятті колективного рішення [9, 170 – 171].

Розглянемо також **веб-квест (Webquest)** як технологію навчання. Так, веб-квест – це проблемне завдання з елементами рольової гри. Для його виконання використовують інформаційні ресурси Інтернету. Викладач дає студентам список веб-сайтів відповідно до тематики та рівня знань. Студенти повинні зайти на ці сайти у пошуку необхідної інформації. Веб-квест має таку структуру: вступ, завдання, порядок роботи та необхідні ресурси, оцінка, висновок, використані матеріали та коментарі для викладача.

Технологія веб-квестів орієнтована на ефективне формування цілісної системи знань, умінь і навичок студентів-філологів, досвіду їхньої самостійної діяльності.

Веб-квест має низку переваг, які сприяють вирішенню завдань під час вивчення англійської мови [5, 11]:

- 1) забезпечує автономність і самостійність студентів;
- 2) розвиває комунікативну компетенцію;
- 3) дає можливість здійснити індивідуальний підхід;

4) мотивує студентів до застосування мовних знань і вивчення нового мовного матеріалу;

5) дозволяє використовувати велику кількість актуальної автентичної інформації;

6) допомагає організувати активну самостійну або групову пошукову діяльність;

7) організовує роботу над будь-якою темою у формі цілеспрямованого дослідження протягом регламентованого часу (як протягом кількох годин, так і декількох тижнів);

8) сприяє прийняттю самостійних рішень;

9) розвиває критичне мислення, тренує розумові здібності.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Ефективність та доцільність використання сучасних педагогічних методів навчання іноземної мови, застосування різноманітних форм і видів інтерактивного навчання сприяють формуванню англомовної комунікативної компетенції у говорінні студентів, підвищення індивідуальної та групової активності студентів забезпечують розвиток усного мовлення та творчих здібностей студентів-філологів, дозволяють постійно підтримувати інтерес та мотивацію до вивчення мови й уникнути тієї монотонності, що може іноді виникати на заняттях за традиційною методикою.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у подальших теоретичних дослідженнях та практичних розробках сучасних педагогічних технологій навчання студентів-філологів ЗВО англомовного говоріння.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борецька Г.Е. Сучасні технології формування англомовної компетенції говоріння в учнів основної і старшої школи / Г.Е. Борецька // Іноземні мови, 2010 – № 2 . – С. 23– 26.
2. Венінг Н. М. Психолого-педагогічні передумови розвитку мовленнєвої компетенції старшокласників /Н. М. Венінг // Пед. науки: зб. наук. праць “Метода”.– 1999. – С.76–82.
3. Дацків О. П. Комплекс вправ для вдосконалення фонетичних навичок говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації / О. П. Дацків // Іноземні мови, 2014 – № 2 . – С. 34– 38.
4. Дьячкова Я. О. Система вправ для навчання майбутніх правознавців професійно спрямованого англомовного говоріння з використанням веб-квесту / Я. О. Дьячкова // Іноземні мови, 2014 – № 1 . – С. 40– 46.
5. Єфіменко В. М. Технологія веб-квест на уроках / В. М. Єфіменко // Англійська мова та література, 2017 – № 7-8 . – С. 8– 15.

6. Люта А. В. Сучасні методи вивчення іноземних мов / А. В. Люта / Держава та регіони. Сер.: Гуманітарні науки, 2012. – № 2. – С. 98–106.
7. Скалкин В. Л. Основы обучения устной иноязычной речи / В. Л. Скалкин – М.: Русский язык, 1981. – 248 с.
8. Столяренко О. В. Виховання культури толерантних взаємин у студентської молоді / О. В. Столяренко. – [Навчально-методичний посібник]. – Вінниця: ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2014. – 248 с.
9. Щукин А. Н. Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам / А. Н. Щукин. – [Учебное пособие]. – М.: Филоматис, 2008. – 188 с.
10. Maley A. Drama techniques: a resource book of communication activities for language teachers. Third edition / Alan Maley, Alan Duff. – Cambridge: Cambridge University Press, 2005. – 246 p.
- phonetical skills in speaking to the future teachers of English by means of dramatization]. *Inozemni movy*, no.2, pp. 34–38. [in Ukrainian].
4. Dyachkova, Ya. O. (2014). Systema vprav dlya navchannya maibutnikh pravoznavtsiv profesiyno spryamovanogo angломovного govorinnya z vykorystannyam veb-kvestu [Set of exercises for teaching future lawyers of the professional English speaking by means of Webquest]. *Inozemni movy*, no. 1, pp. 40–46. [in Ukrainian].
5. Iefimenko, V. M. (2017). Tekhnologiya veb-kvest na urokakh [Technology of Webquest at class]. *Angliyska mova ta literature*, no. 7-8, pp. 8–15. [in Ukrainian].
6. Lyuta, A. V. (2012). Suchasni metody vyvchennya inozemnykh mov [Modern means of teaching foreign languages]. *Derzhava ta regiony. Ser.: Gumanitarni nauky*, no. 2, pp. 98–106. [in Ukrainian].
7. Skalkin, V. L. (1981). *Osnovy obuchyeniya ustnoy inoyazychnoy ryechi* [Fundamentals of teaching of foreign oral speech]. Moscow: Russkiy yazyk, 248 p. [in Russian].
8. Stolyarenko, O. V. (2014). Vychovannya kultury tolerantnykh vzayemyn u student skoyi molodi [Training of tolerant mutual relation culture to the students]. *Navchalno-metodychny posibnyk*, Vinnytsya: TOV “Nilan-LTD”, 248 p. [in Ukrainian].
9. Shchukin, A. N. (2008). *Sovryemyennyye intyensivnyye metody i tyechnologiyi obuchyeniya inostrannym yazykam* [Modern intensive methods and technologies of foreign languages teaching]. *Uchebnoye posobiye*, Moscow: Filomatis, 188 p. [in Russian].
10. Maley, A. & Duff, A. (2005). *Drama techniques: a resource book of communication activities for language teachers*. Third edition, Cambridge: Cambridge University Press, 246 p. [in English].

REFERENCES

Стаття надійшла до редакції 26.06.2018

“Якщо ви вдало виберете працю і вкладете в неї всю свою душу, то щастя само знайде вас”.

Костянтин Ушинський
український педагог

“Пізнавати, відкривати, опубліковувати – ось доля вченого”.

Луї Арагон
французький письменник і громадський діяч

